

PL 5 – Sociálne a zdravotné poistenie

1. Sociálne poistenie – je zamerané na sociálne riziká a realizuje sa prostredníctvom Sociálnej poisťovne.

2. Doplňte:

Nemocenské

poistenie - je poistenie pre prípad dočasnej pracovnej neschopnosti (dlhšej ako 10 dní), tehotenstva a materstva.

Dôchodkové starobné

poistenie - je poistenie na zabezpečenie príjmu napríklad v starobe, v prípade úmrtia manžela/manželky a i.

Dôchodkové invalidné

poistenie - je poistenie na zabezpečenie príjmu napríklad v prípade invalidity.

Poistenie

v nezamestnanosti

- je poistenie na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Poistné na financovanie podpory

v čase skrátenej práce - je určené pre zamestnávateľa, ktorý zamestnáva zamestnancov v hlavnom pracovnom pomere (nie dohoda), na čiastočnú úhradu nákladov zamestnávateľov na mzdy zamestnancov v prípade, kedy im v dôsledku vonkajších faktorov nemôžu prideľovať prácu.

Garančné

poistenie - je poistenie na uspokojenie nárokov zamestnancov (napr. mzdy) v prípade, že sa zamestnávateľ stane platobne neschopným (bol podaný návrh na vyhlásenie konkurzu).

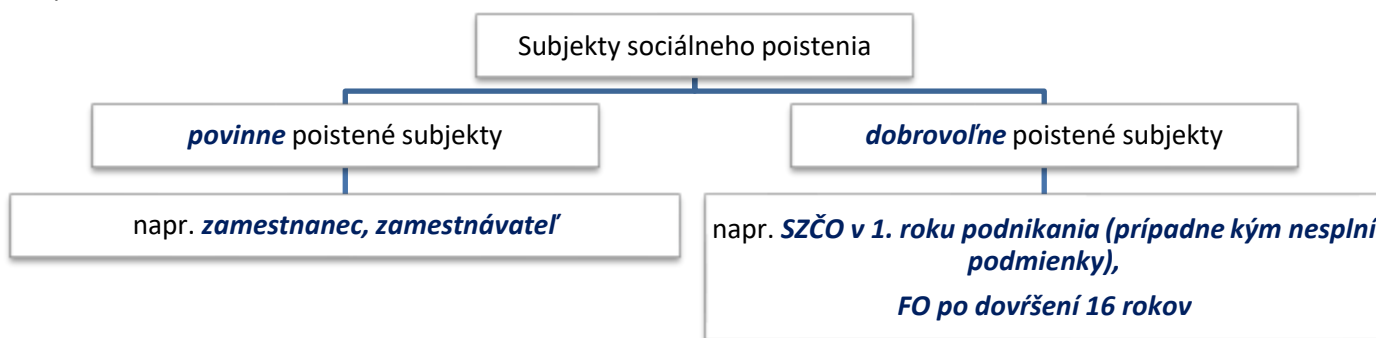
Úrazové

poistenie - je poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu a choroby z povolania.

Rezervný fond solidarity

služí ako rezerva v prípade nedostatku finančných prostriedkov v základných fondoch.

3. Doplňte:

4. Vznik a zánik sociálneho poistenia súvisí so vznikom a zánikom určitej skutočnosti, napr.

- ak SZČO (PO) prijme do pracovného pomeru aspoň 1 zamestnanca musí sa vopred zaregistrovať do Registra zamestnávateľov, použije tlačivo: Registračný list zamestnávateľa
- prijatie pracovníka Martina Poldenného do pracovného pomeru → zamestnávateľ oznámi SP vznik poistného vzťahu vopred, najneskôr deň predtým, ako zamestnanec nastúpi do práce. Použije tlačivo: Registračný list fyzickej osoby

- zamestnávateľ je povinný za seba i svojho zamestnanca mesačne odvádzať poistné. Poistné za predchádzajúci mesiac je potrebné uhradiť najneskôr v deň, ktorý je určený na **výplatu** príjmov. Takisto je povinný doručiť do SP **Mesačný výkaz poistného a príspevkov** najneskôr v deň, ktorý je určený na výplatu príjmov. Súčasťou výkazu je **príloha**
- poistné na sociálne poistenie sa platí z **vymeriavacieho základu** dosiahnutého v rozhodujúcom období (mesiac za ktorý sa platí poistné), pri použití poistnej sadzby, ktorú stanovuje zákon.
- prepustenie pracovníka Martina Poldenného: → zamestnávateľ oznámi **zánik** poistného vzťahu do SP do **8** dní. Na odhlásenie použije tlačivo: **Registračný list fyzickej osoby**
- Petra Poľná si založila živnosť k 1. 3. 2023 – **MUSÍ** – NEMUSÍ sa poistiť v Sociálnej poisťovni, ku dňu vzniku živnosti. Môže tak urobiť **dobrovoľne**.
- Po podaní daňového priznania (do 30. 3.) za predošlý rok vyhodnotí Sociálna poisťovňa, či vznikla Petre Poľnej povinnosť platiť odvody do SP (suma všetkých príjmov bola aspoň **7 266 €**. Ak áno, začína platiť odvody od **1. 7.** Ak by podala Petra daňové priznanie v predĺženej lehote do 30. 6., bude platiť odvody od **1. 10.** Poistné je splatné do **8** dňa po uplynutí príslušného kalendárneho mesiaca (teda 8. 7., prípadne 8. 10.), viac: <https://www.socpoist.sk/kto-som/zivnostnik-szco/kedy-vznikne-povinnost-platit-poistne-pre-szco>
- Minimálne poistné pre povinne poistenú SZČO tak bude od 1. januára **200,72** eura. Informáciu o novej výške poistného dostanú SZČO v priebehu januára 2023 zo Sociálnej poisťovne listom alebo do e-schránky, ak ju majú aktivovanú. Poistné v novej výške za január potom prvý raz zaplatia do 8. februára 2023
- Nezamestnaný Pavol Norák sa **MUSÍ** – NEMUSÍ poistiť. Môže tak urobiť **dobrovoľne**.

5. Dávky sociálneho poistenia

nemocenské	<i>nemocenské, ošetrovné, materské, ...</i>
starobné	<i>starobný, predčasný starobný dôchodok, vdovský, vdovecký, sirotský</i>
invalidné	<i>invalidný dôchodok, ak má osoba pokles schopnosti pracovať o viac ako 40% v porovnaní so zdravou osobou.</i>
poistenie v nezamestnanosti	<i>podporné obdobie je 6 mesiacov, vo výške 50 % denného vymeriavacieho základu, ak nezamestnaný odrobil minimálne 2 roky v posledných 4 rokoch</i>
úrazové	<i>úrazová renta, úrazový príplatok, jednorazové odškodnenie, pozostalostná úrazová renta, pracovná rehabilitácia, rekvalifikácia, náhrada za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada nákladov spojených s liečením a pohrebom</i>
poistné na financovanie podpory	<i>Podpora sa poskytuje vo výške 60 % priemerného hodinového zárobku zamestnanca.</i> https://www.daneauctovnictvo.sk/sk/z-praxe/kurzarbeit-ake-su-podmienky-na-ziskanie-podpory-c-360.html?qclid=Cj0KCQjwuLShBhC_ARIsAFod4fL6AZBJjiMPe5Lo_YJbYyu8iNq3DNC5zK1CpuQlzsIPQB4vTXL1TMaAhsbEALw_wcB
garančné	<i>v prípade, že je zamestnávateľ platobne neschopný, napr. je v konkurze - uhradí Sociálna poisťovňa zamestnancovi mzdu</i>

6. Dôchodkový systém v SR sa skladá z 3 pilierov:

	1.	2.	3.
pilier	<ul style="list-style-type: none"> • <i>priebežný</i> • <i>povinný</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>sporivý</i> • <i>kapitalizačný</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • <i>doplňkový</i> • <i>dobrovoľný</i>
zabezpečuje ho	SP <i>sociálna poisťovňa</i>	SP + DSS <i>sociálna poisťovňa + dôchodkové správcovské spoločnosti</i>	DDS <i>doplňkové dôchodkové spoločnosti</i>
charakteristika	<ul style="list-style-type: none"> • prispievajú do neho aj účastníci 1. aj 2. piliera • peniaze sa vyplácajú <i>súčasným dôchodcom</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • účastník si <i>sporí</i> na dôchodok na svojom osobnom účte v 3. fondoch (<i>rastový, vyvážený, konzervatívny</i>) • peniaze sa <i>dajú</i> dediť 	<ul style="list-style-type: none"> • jeho výhodou je, že na dôchodok prispieva <i>zamestnávateľ</i> • peniaze sa <i>dajú</i> dediť

7. **Zdravotné** poistenie je poistenie, na základe ktorého sa poskytuje zdravotná starostlivosť a služby súvisiace s jej poskytovaním. Verejné zdravotné poistenie v SR poskytujú zdravotné poisťovne: **Dôvera**, **Union** a **Všeobecná zdravotná poisťovňa**.
8. Z verejného zdravotného poistenia sa hradia, napr. **zdravotná starostlivosť – ošetrovanie**, **lieky, kúpele**, **preventívna zdravotná starostlivosť**, **očkovanie**
9. Zdravotné poistenie v SR môže byť: **verejné (zo zákona)** a **individuálne (komerčné)**, na základe zmluvy)
10. Subjekty zdravotného poistenia: **zamestnanec**, **zamestnávateľ**, **samostatne zárobkovo činná osoba**, **štát**, **iné (dobrovoľne nezamestnaný)**.
11. Vznik a zánik ZP:
 - osoby s trvalým pobytom v SR – vzniká: **narodením občana v SR**
 - zaniká: **smrťou** alebo **ukončením trvalého pobytu**
 - osoby bez trvalého pobytu v SR– vzniká: napr. **zahraničná osoba začne podnikáť, pracovať** alebo **študovať**
 - zaniká: napr. **zahraničná osoba prestane podnikáť, pracovať** alebo **študovať**
12. Vznik a zánik poistného vzťahu je potrebné oznámiť ZP do **8** kalendárnych dní. Použije tlačivo: **Oznámenie o vzniku, zmene a zániku platiteľa poistného**.
13. Preddavok SZČO a samoplatiteľa je splatný do ôsmeho dňa po uplynutí príslušného kalendárneho mesiaca, výkaz SZČO **nepodáva**
14. Preddavok za zamestnancov je splatný v deň, ktorý je určený **na výplatu príjmov** zamestnancov za príslušný kalendárny mesiac. Výkaz preddavkov na poistné na verejné zdravotné poistenie zamestnávateľa je potrebné podať do **3** dní od dátumu určeného na výplatu miezd.
15. Poistné na zdravotné poistenie sa platí z **hrubého príjmu** dosiahnutého v rozhodujúcom období (mesiac, za ktorý sa platí poistné), pri použití poistnej sadzby, ktorú stanovuje zákon. Minimálne mesačné odvody SZČO v roku 2023 sú **84,77** eur. <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/hranica-prijmov-platenie-odvodov-2022>
16. Zmenu treba v zdravotnej poisťovni nahlásiť do **8** dní od jej vzniku.